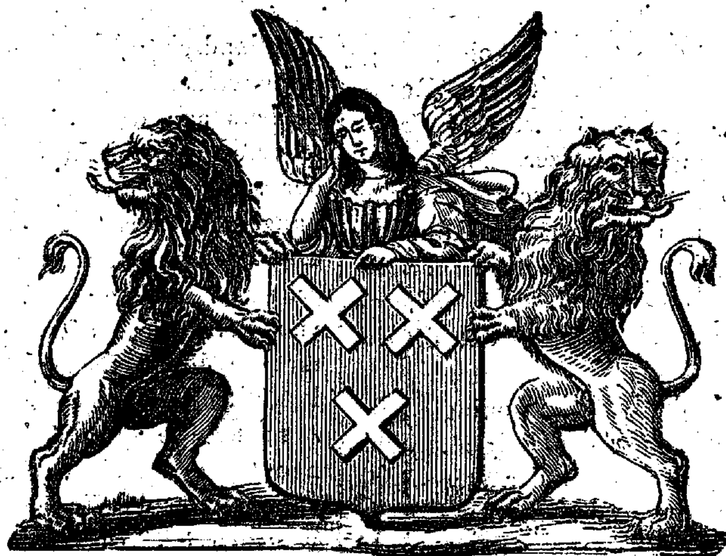
N°. 98. 1845.

BREDASCHE COURANT.

STAAT- LETTERKUNDIG EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Dingsdag 19 Augustus.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 16den Augustus.

De hertog en hertogin *van Nemours* hebben den 12den het legerkamp bij Saint-Medard bezocht, alwaar de hertog *van Aumale* alstoen groote manoeuvres heeft doen uitvoeren. Eerstgemelde hertog is den volgenden dag eenigzins ongesteld geworden, ten gevolge waarvan de reis naar Spanje een dag of acht is uitgesteld geworden.

— De administratie der finantien maakt op dit oogenblik, op verlangen der voormalige commissie van het budget, een statistieken arbeid gereed, betrekkelijk de eigendommen in de doode hand; het zal eene opgave wezen, afzonderlijk over elk departement, van de verschillende geestelijke of wereldlijke gestichten, de waarde der vaste goederen die zij bezitten, enz.; alsmede eene opgaaf van de giften en legaten van allerlei aard, sedert 1806 tot 1845 gedaan of vermaakt.

— De maarschalk *Bugeaud* is den 5den Augustus van zijnen veldtogt in het land der Kabijlen, nabij Dellys, te Algiers teruggekomen. Die veldtogt is van weinig beteekenis geweest; van de daartoe gebruikte 5000 man, is, naar men verzekert, schier geen man door het vuur des vijands omgekomen, ook zou de gezondheid der troepen niet veel geleden hebben. Uit de verslagen blijkt, dat men zich vergenoegd heeft de beide stammen Beni-Ouägunoun en Beni-Djennad te tuchtigen, waarbij men op eene wijs te werk is gegaan, die daaruit blijken kan dat de voornaamste plaats van eerstgemelden stam, Tikobaïn, *die uit duizend huizen bestond*, met verscheidene dorpen geheel vernield geworden is. Deze stammen waren reeds vroeger onderworpen geweest, maar tot afval genoopt door hunne magtige naburen, de Beni-Ratten, die nog nimmer tot onderwerping zijn gebragt. De maarschalk *Bugeaud* heeft het niet raadzaam geacht thans dezen stam aan te vallen, waartoe een korps van ongeveer 10000 man troepen zou noodig zijn. De ontvangene berigten uit Algiers houden, dat de maarschalk *Bugeaud* een verlof, van drie maanden heeft gevraagd, en dat hij in Augustus of September naar Frankrijk zou vertrekken, om eenigen tijd op zijn buitengoed door te brengen. De staat zijner gezondheid zou als aanleiding tot het verzoek worden opgegeven. Intusschen zouden de aanvallen, waaraan de maarschalk in den laatsten tijd in eenige fransche bladen, wegens zijne zucht tot krijgvoeren en bloedverspillen, naar men meent, niet vreemd aan dit verzoek zijn.

— Berigten uit Algiers van den 10den melden, dat een zeker onvermoeid stamhoofd, *Bou-Maza,* in de omstreken van Orleansville was verschenen en aldaar veel vee had geroofd, dat hem echter door de achterna zettende troepen weder was ontnomen. — De generaal *Lamoricière* had de zekerheid bekomen dat *Abd-el-Kader* zijne Deïra aan de oevers van de Melouya weder betrokken had.

— Berigten uit Waadt houden dat de nieuwe constitutie in dat kanton met eene groote meerderheid is aangenomen.

— De Zwitsersche landdag heeft zich in de zittingen van den 12den en 13den met de kwestie van schadeloosstelling en amnestie ter zake van den jongsten togt in Lucern, beziggehouden.

— Als eene nieuwe waarschuwing tegen onvoorzigtige belegging van kapitalen in aangelegd wordende spoorwegen, wordt vermeld dat de kompagnieschap, die door een dergelijken weg Milaan met Venetie moest verbinden, den arbeid over de geheele lijn gestaakt of verminderd heeft, uithoofde van gebrek aan kapitalen, terwijl het oostenrijksch gouvernement haar niet vergund heeft nieuwe aandeelen uit te geven. Dien ten gevolge hebben de voornaamste aandeelhouders te Weenen besloten, aan het gouvernement de overname van den weg aan te bieden, opdat dit hem zou voltooijen.

— De berigten uit Spanje houden niets bijzonders.

— Ter beurze van heden (16 *Augustus*) waren genoteerd: 5 pCt. 121,80; 3 pCt. 84,30; Spanje 36½; 3 pCt. 38½; Rom. L. 104½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 15den Augustus.

Uit Keulen worden de volgende nadere bijzonderheden medegedeeld, wegens de feesten aldaar, in den avond van den 12den, bij de komst van Koningin *Victoria* en te harer eer gegeven, nadat de Koningin des morgens te Bonn de plegtige onthuldiging van het standbeeld ter eere van *Beethoven* had bijgewoond.

» Ten negen ure kwam het Vorstelijk gezelschap uit Brühl hier aan. Al de straten tot aan de Frankgastenpoort waren versierd en verlicht. Aldaar was een met groen en bloemen opgetooide steiger gelegd, aan welken het rijk gedoste feestschip, *de Prinses van Pruissen*, de Vorsten lag op te wachten. Het schip, waarop de hooge overheden zich hadden begeven en waarop zich ook zes Keulsche jonkvrouwen, als staatsdames van Hare Britsche Majesteit bevonden, voer, benevens een tweede stoomschip, *de Koning*, Rijnopwaarts naar Roodenkerke, en op het oogenblik dat het daar wendde, stegen te Roodenkerke zelf ettelijke vuurpijlen omhoog, die een helder licht over het dorp verspreidden; zoo volgde de eene verrassing op de andere, tot dat het schip tegenover het fort n°. 1 van de stad gekomen was, alstoen liet het gebulder van het geschut zich van de beide oeverkanten hooren, van tijd tot tijd door musketvuur afgewisseld, en hierop werden de vuurwerken afgestoken, die achtervolgens den geheelen omtrek verlichtende, de schoonste gebouwen der stad voor het oog deden uitkomen. Overheerlijk boven alles was dat, hetwelk in verschillende glanzen en kleuren, ter verlichting van den statigen Dom, werd ontstoken. Herhaalde malen betuigde Koningin *Victoria* het genoegen, hetwelk zij in dit schouwspel vond.

Tegen elf ure is het feestschip van zijnen rondgang aan de Frankgastenpoort teruggekomen, waar de Koninklijke equipagien gereed stonden tot wederafhaling van het hooge gezelschap, hetwelk deels regtstreeks naar Brühl, deels naar Bonn gereden is.

Bij het op den 12 te Brühl gehouden Vorstelijk diner, is door den Koning van Pruissen, ter eere van de Koningin van Groot-Brittanje, zijne doorluchte gast, de volgende toast ingesteld geworden, die door al de aanwezenden met de meeste geestdrift is ontvangen geworden:

« MIJNE HEEREN! vult uwe glazen tot aan den rand!

« Het betreft hier eenen klank, die onuitsprekelijk zoetluidend is in Britsche en Duitsche harten. Eenmaal klonk dezelve over een met moeite behouden slagveld, als een teeken van gezegende broederschap; thans herklinkt hij na eenen dertigjarigen vrede, de vrucht van den moeijelijken arbeid dier dagen, hier in Duitsche beemden aan den oever des schoonen Rijnstrooms. Die klank is: VICTORIA!

« MIJNE HEEREN! ledigt uwe glazen tot op den bodem.

« Het betreft Hare Majesteit, de Koningin van Groot-Brittanje en Ierland.

« Leve Koningin *Victoria* en Haar Doorluchtigste gemaal! »

Den 13den zijn de feesten te Bonn in alle orde afgeloopen. Het concert dien dag onder de leiding van *Liszt* gehouden heeft het meest voldaan. Na den afloop heeft Koningin *Victoria* zich in de groote zaal der universiteit de professoren doen voorstellen. Den 14den hebben HH. MM. de Koning en Koningin van Pruissen met derzelver vorstelijke gasten het kasteel Brühl verlaten en zich naar den Stolzenfels begeven.

Coblentz is thans het voorname vereenigingspunt van de vorstelijke personen. Het kasteel van Ehrenbreitstein is met kanon

beplant, om de doorluchtige gasten te begroeten. De omstreken zullen het schouwspel van groote militaire feesten opleveren. Reeds meer dan 20 regimenten zijn vereenigd. De Aartshertog *Frederik* van Oostenrijk, die de Koningin namens den Keizer komt begroeten, wordt te Coblentz verwacht. Men vreest echter, dat de zware regens, die sedert eenige dagen aan de gansche Rijnzijde vallen, de feesten zeer zullen belemmeren. Het groote vuurwerk en de illuminatie van Keulen, waarvan boven verslag is gedaan, hebben door de stortregens niet geleden. Men hoopt dat dit in Coblentz mede het geval zal zijn.

— In den namiddag van den 14den is de britsche koningin, de koning en koningin van Pruissen, de koning der Belgen, prins *Albert* en verdere vorstelijke personen, aan boord der stoomboot *der König* voorbij Coblentz gevaren, ten aanschouwe der geheele bevolking van stad en omtrek, die op de oevers en kaden verzameld was. Toen de boot in 't gezigt der stad was genaderd, werd al het geschut van het fort Ehrenbreitstein losgebrand, welk kanongebulder onmiddellijk door dat van al de omliggende forten en batterijen werd beantwoord, terwijl de overal geschaarde troepen eeresalvo's gaven, welk een en ander, door den echo der nabijgelegen dalen herhaald, een oorverdoovend geraas en weergalm veroorzaakte, waarbij zich nog de juichtoonen der ontelbare menigte paarde; na kortstondig voor de stad te hebben stil gehouden zette de boot de vaart naar het kasteel Stolzenfels voort. Aldaar was een groot diner van dertig couverts aangerigt, waaraan ook de prins *van Metternich* deelnam, gevolgd door een brillant concert, waarop weder mej. *Lind*, die tegenwoordig voor een der eerste zangeressen van Duitschland gehouden wordt, zich liet hooren. Ten elf uren des avonds werd er op gegeven sein van het kasteel, op verschillende plaatsen een vuurwerk afgestoken, dat echter door den regen grootendeels mislukte; prachtig daarentegen was de illuminatie der omliggende puinhoopen en kasteelen en in de verte van het fort Ehrenbreitstein. Gedurende al dien tijd hield het geschut niet op te bulderen en luidden al de klokken van de omgelegen dorpen.

— De gezamentlijke veertien duitsch-katholijke gemeenten van Saksen hebben zich vereenigd, om een gemeenschappelijk adres aan het ministerie van eeredienst in te dienen, ten einde erkenning der duitsch-katholijke gemeenten in Saksen te erlangen.

— De heer *J. Ronge* is den 6den dezer, onder een ongehoorden toeloop van menschen, van Leipzig te Brunswijk aangekomen; den volgenden dag werd de duitsch-katholijke godsdienst er gehouden in de Martinus-kerk, waarbij 5000 à 6000 personen uit alle standen en omstreken tegenwoordig waren.

— Te Halberstadt is den 9den dezer, bij gelegenheid dat de heer *Ronge* aldaar voor eene talrijke menigte in de open lucht predikte, de rust op eene ergerlijke wijze gestoord geworden. Uit een gezegde aan het slot dier rede, nam een katholijk, die onder den volkshoop stond, aanleiding om den redenaar te beschimpen, hetgeen onder de verzamelde menigte eene groote verbittering verwekte. De man, dien men voor den beleediger van *Ronge* hield, werd mishandeld en zijn huis geplunderd. Daar de politiebeambten niet in staat waren de rust te herstellen en de burgemeester in zijne pogingen daartoe persoonlijk beleedigd werd, moest een deel der bezetting aanrukken, door tusschenkomst van welke aan de verdere gevolgen der verbittering en algemeene opgewondenheid een perk werd gesteld.

Te Dusseldorf hebben dezer dagen dergelijke tooneelen plaats gehad. Aldaar was voor de regtbank eene zaak behandeld, waarin de pastoor der Duitsch-katholijke gemeente in Elberfeld, de heer *Licht*, tegen eenen burger uit Crefeld wegens laster als aanklager optrad. De regtbank had wel is waar die klagt verworpen, maar niettemin op andere gronden den aangeklaagde tot eene geldboete veroordeeld. Terstond na de teregtzitting verhief zich van den kant der volksmenigte, welke die had bijgewoond, een geweldig rumoer tegen den voornaamsten getuige, dien men voor den stichter der Duitsch-katholijke gemeente te Crefeld en voor den overbrenger der gezegden van den beschuldigde aan den heer *Licht* hield. Het gedruisch en de menigte groeiden steeds aan, de vervolgde vlugtte van herberg tot herberg, maar werd nergens opgenomen, tot dat het eindelijk der politie gelukte hem aan het woedende graauw te ontrukken en hem langs omwegen buiten de stad in veiligheid te brengen.

— De Augsburger *Allgemeine Zeitung* behelst een brief uit een der oude Zwitsersche kantons, waarin gemeld wordt dat het gevoelen meer en meer veld wint, dat Zwitserland op nieuw met burgeroorlog wordt bedreigd. Het was de radicale partij die zich tot nieuwe ondernemingen voorbereidde. In het kanton Bern had de zoogenaamde volksvereeniging zich reeds in dertien districtssectiën gevormd, en is te Bern een centraal comité benoemd. In Bazellandschap heeft eene lijkplegtigheid plaats gehad voor de gesneuvelden op den jongsten togt naar Lucern, en zijn de deelhebbers aan dien togt uitgenoodigd zich den 10den te Solothurn te vereenigen. Wanneer men deze en gene openbare handelingen der radikalen met de geheime kuiperijen en woelingen hunner aanhangers in verband bragt, dan viel er niet aan te twijfelen of eene nieuwe onderneming werd voorbereid. De organen dier partij erkennen dit dan ook openlijk, en verkondigen dat de regering van Bern moet aftreden of zich aan de beweging aansluiten en met de 40000 Bernsche bajonetten den oorlog tegen de reactie en het ultramontanisme voeren.

In deze omstandigheden hebben ook de oude kantons zich genoopt gezien zich weder ten oorlog toe te rusten. De groote raad van Lucern heeft eene aanzienlijke som voor den aankoop van wapenen en krijgsbehoeften aangewezen; Zug en Uri hebben dit voorbeeld gevolgd; Unterwalden rigt een militair korps en eene militaire school op; Schwijtz geeft eene nieuwe inrigting aan zijn verdedigingsstelsel, en allerwege worden in het oude Zwitserland maatregelen genomen om de spoedige vereeniging der strijdkrachten te verzekeren. Men ontveinst het zich geenszins, dat het ditmaal geen strooptogt, maar een wezenlijken oorlog betreft, waarin of de oude kantons, of het radicale Zwitserland het onderspit moet delven.

ENGELAND.

LONDEN, den 15den Augustus.

Volgens berigten uit New-York tot het einde van Julij, door het stoomschip *Brittannia* in Engeland aangebragt, heeft de daartoe opzettelijk te Austin, in Texas, bijeengeroepene conventie, den 4den Julij in naam des volks van dat landschap, het besluit genomen, om de voorwaarden, waarop de Vereenigde Staten verklaard hebben Texas in hunne republiek te willen inlijven, aan te nemen. Het besluit is doorgegaan met algemeene stemmen, op ééne enkele na. Tot de alzoo aangenomene voorwaarden behoort ook, dat Texas met zijne eigene schuld belast zal blijven. Er had nog, na de den 4den Junij gedane oorlogsverklaring, geene beweging van Mexicaansche troepen naar de zijde van Texas plaats gehad, en er bestond dus vooreerst geene vrees, dat het tusschen deze en de troepen der Vereenigde Staten, die dadelijk na de goedkeuring der inlijving in Texas zijn binnengerukt, tot eene botsing zou komen.

— De stad New-York is den 19den Julij door een zwaren brand geteisterd. De brand is in New-street ontstaan en heeft zich dadelijk aan een gebouw in Broad-street medegedeeld, waarin eene groote hoeveelheid salpeter bewaard werd. De uitbarsting daardoor te weeg gebragt, is oorzaak geweest, dat de vlammen zich ver verspreid hebben. Niet minder dan 302 huizen zijn in de asch gelegd, en de schade wordt op 10 millioen dollars (25 millioen gulden) begroot. Het verlies is meerendeels door assurantiën gedekt, doch daardoor is dan ook het kapitaal van verscheidene brandwaarborg-maatschappijen verslonden. Eenige personen zijn bij den brand of bij de kloekmoedige pogingen tot blussching omgekomen.

— Gisteren waren de 3 pCt. gec. $99^{5}/_{8}$; Ned. $2^{1}/_{2}$ pCt. 63; 4 pCt. $100^{1}/_{2}$; Braz. 90; Columbia $17^{1}/_{2}$; Mexico $34^{3}/_{4}$; Spanje 5 pCt. $27^{1}/_{8}$; Passive $6^{3}/_{4}$.

BELGIE.

BRUSSEL, den 17den Augustus.

Bij twee koninklijke besluiten, is de gouverneur van Henegouwen, de heer *Ch. Liedtz*, tot gouverneur der provincie Braband benoemd, ter vervanging van den baron *Viron*, die tot eene andere betrekking is geroepen; en tot gouverneur van Henegouwen, de gewezen minister van finantiën, *Mercier*, die, tevens tot minister van staat benoemd is.

— Sedert de speculatiën in rijst zijn begonnen, weet men hier particulieren te noemen, die 50—80,000 fr. op éénen beursdag hebben gewonnen.

— Voorleden week is de Henegouwsche steenkolenmijn van Sauwartan aan de Dour, voor 40,000 frs. regterlijk verkocht geworden. Indien wij het wel hebben, is deze mijn over eenige jaren voor 1,200,000 frs. in aktien gelegd.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 18den Augustus.

Bij besluit van den 16den dezer, heeft Zijne Majesteit den heer mr. *J. B. van Son*, tot dusverre voorloopig belast met de directie voor de zaken van de R. K. Eeredienst, benoemd tot minister voor de zaken van de R. K. Eeredienst.

— Bij besluit van den 15den Augustus jl., n°. 15, heeft Zijne Majesteit tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw

benoemd den heer *D. R. Uckerman*, oudsten predikant der herstelde Evangelisch-Luthersche gemeente te Amsterdam.

— H. M. de Koningin, vergezeld van Z. K. H. Prins *Alexander* der Nederlanden, komende van Soestdijk, is vrijdag met een' extra spoortrein te 's Hage teruggekeerd en heeft zich onmiddellijk begeven naar Hoogstderzelver buitenverblijf aan den Scheveningschen weg.

— Men verneemt, dat H. K. H. Mevrouw de Prinses *Albert* van Pruissen, op aanraden van Haren geneesheer Dr. *Vehsemeyer*, hare villa Sommariva, aan het Meer van Como gelegen, zal verlaten, en zich naar het kasteel te Camenz, tot herstel harer gezondheid, zal begeven.

— Men schrijft uit Utrecht van den 16 dezer:

» Gisteren zijn van de alhier in garnizoen liggende bataillons van het 1e en 7e regiment infanterie, met onbepaald verlof naar hunne haardsteden vertrokken 209 miliciens van de ligting van 1844, terwijl op dien dag en heden alhier zijn aangekomen, om te overnachten, zes detachementen van gezegde ligting, behoorende tot het regement grenadiers en jagers, 8e reg. infanterie, 2e reg. lanciers en het wapen der artillerie, te zamen uitmakende 438 manschappen, welke, onder geleide van officieren en onderofficieren der respective korpsen, naar de hoofdplaatsen van onderscheidene provincien worden gedirigeerd, om van daar insgelijks met groot verlof te worden gezonden."

— Men zegt dat van wege het Departement van Binnenlandsche Zaken, aan de Commissiën van landbouw eene circulaire is uitgevaardigd, waarbij 's Konings verlangen wordt te kennen gegeven, om onverwijld te worden onderrigt nopens den waren toestand der aardappelenteelt, en dat, na inkomst der rapporten van genoemde Commissiën, het publiek met den staat van zaken zal worden bekend gemaakt.

— De leden der provinciale Staten van Overijssel zijn tegen den 24sten dezer bijeengeroepen om een nieuw lid voor de Tweede Kamer te verkiezen, ter vervanging van den heer mr. *J. Cornelissen*, welke voor zijne benoeming bedankt heeft.

— Ll. Vrijdag diende voor de arrond.-regtb. te 's Hage de zaak van den redacteur van *den Ooijevaar, P. A. de Haas, Jz.*, aangeklaagd ter zake van hoon en laster tegen den persoon des Konings en wijlen den Graaf *van Nassau*. De eisch is eene gevangenzetting van twee jaren, enz. De uitspraak is bepaald op den 22sten dezer.

Nog is in dezelfde teregtzitting behandeld de zaak van voormelden *P. A. de Haas, Jz.*, en deszelfs uitgever *J. du Mee*, beklaagd ter zake van het uitgeven of verspreiden van een gedrukt geschrift, zijnde een gedicht of straatliedje, zonder vermelding van den naam, het beroep en de woning van den schrijver of drukker. De eisch tegen den persoon van *de Haas* te dier zake, is eene gevangenisstraf van zes maanden en tegen *J. du Mee* eene geldboete van 6 tot 10 franken; alsmede solidair in de kosten van den processe; een en ander naar aanleiding van de artikelen 283, 284, 289 en 475 van het Wetboek van Strafregt. Ook de uitspraak ten deze is bepaald op Vrijdag over acht dagen.

— Men verneemt uit Groningen, dat er in omloop zijn valsche tien cent stukjes (nieuwe munt), met het jaartal 1827, muntteeken Utrecht, kenbaar aan de min uitvoerige en slordige bewerking van het wapen en van den stand der kroon, afwijkende naar de regterzijde boven hetzelve.

— Te Leiden heeft Dingsdag ll. in eene plegtige zitting der arrondissements-regtbank, de installatie plaats gehad van Mr. *J. van Outeren*, als regter in genoemde regtbank. De officier van Justitie en de voorzitter hebben achtervolgens den nieuwbenoemde in hartelijke toespraak verwelkomd, hetwelk door dezen met uitnemende gepastheid werd beantwoord.

— Woensdag ll. verzamelde zich te Leiden, ingevolge de, daartoe vroeger in de *Haarlemsche Courant* gedane algemeene uitnoodiging, in het hôtel *du Lion d'or*, eenige Nederlandsche kruidkundigen, ten getale van twintig. Nadat uit naam van hen, die die uitnoodiging hadden gedaan, rekenschap was gegeven van hunne bedoeling, te weten, om eene vereeniging tot stand te brengen *ter bevordering en uitbreiding der studie van de Nederlandsche Flora*, verklaarden alle aanwezigen zich bereid, om aan die vereeniging als leden een werkzaam deel te nemen.

Na het benoemen van een bestuur en het vaststellen van eenige voorloopige reglementaire bepalingen, werd de volgende vergadering vastgesteld op den 15 Augustus 1846 binnen Leiden.

Zij, die zich nog als gewone of honoraire leden der vereeniging zouden willen aanmelden, kunnen zich in persoon of met franco brieven wenden aan Dr. *H. Boursse Wils*, aldaar, die hun gaarne de noodige inlichtingen omtrent het lidmaatschap zal geven.

— De 's Gravenhaagsche *Nieuwsbode* vermeldt, dat op sommige aardappellanden, in de nabijheid van 's Hage gelegen, welke men met ongebluschte kalk, vermengd met asch bestrooid had, het verdere bederf aan den stengel of steel der plant zou zijn voorgekomen.

— De *Leeuwarder Courant* vermeldt, dat de ziekte onder de aardappelenplant, sedert het vorig gegeven berigt, zich verder over een groot deel der provincie en op sommige plaatsen in hevigen graad heeft uitgebreid.

— In de *Goessche Courant* van den 14 Aug. leest men:

» *Het onderstaande, ons door den Heer* Spaan *alhier, ter plaatsing toegezonden, wordt ter algemeene kennisneming gaarne door ons opgenomen, niet twijfelende of ook door andere bladen zal aan hetzelve meerdere publiciteit gegeven worden.*

» De algemeene ramp, de aardappelen overkomen, en welke van zulke onberekenbare gevolgen kan zijn, is mij zoo belangrijk toegeschenen, dat ik daarover eene Clairvoyante Somnambule geraadpleegd heb, en zie hier wat zij, na met de plant zelve in aanraking gebragt te zijn, in haren magnetischen slaap daarover gezegd heeft, in tegenwoordigheid van onderscheidene achtingwaardige personen. Het kwaad is als eene zware mist op het aardrijk nedergedaald en heeft zich *overal op*, maar voornamelijk op de aardappelen nedergezet. Des avonds is het nedergedaald en des morgens is het weder opgestegen, en dit heeft eene botsing te weeg gebragt. Veel is op sommige planten, maar nog meer is in het aardrijk achter gebleven. Het heeft zich op de planten gehecht als honigdauw en is *besmettelijk*; in den grond heeft het eene vurige hitte verwekt, waartegen de thans vallende veelvuldige regens zeer weldadig zijn. Het afsnijden van het loof kan niets goeds te weeg brengen; het snoeijen zoude vroeger goed zijn geweest, toen het kwaad in de beginsels was, mits men de plant niet geheel van loof ontblootte, zonder hetwelk die niet bestaan kan, — de aardappelen in den grond te laten is beter dan dezelve te vroeg uit te delven. Men zal weldoen met nu nog tusschen door de aardappelplanten, op kleine afstanden, in de veuren, strepen te strooijen van kalk en zand, van elk de helft. De kalk moet de gewone kalk zijn, het zand moet goed droog en door de lucht gezuiverd zijn, alvorens het met de kalk te vermengen, en alzoo is duinzand het beste, en anders plaatzand of eindelijk opgedolven zand, mits deze laatsten alvorens in de lucht goed gezuiverd en gedroogd zijn; dit zal vele brandige stoffen naar zich trekken. Wanneer men eindelijk de aardappelen uitdoet en men er de slechte heeft uitgeschoten, zal men dezelve moeten bewaren op luchtige plaatsen met grof gaas bedekt, opdat dezelve kunnen uitdampen en zand of lucht de kwade dampen kunnen opnemen, en alleen bij strenge koude mag men die in kelders bewaren of bedekken. Van de thans gebruikt wordende aardappelen, zal men naauwkeurig alles moeten afsnijden wat aangestoken is, alzoo het zeer schadelijk is voor den mensch."

Uittreksel van het Verslag door den heer Gouverneur en Gedeputeerde Staten aan de Provinciale Staten van dit gewest uitgebragt, in de zitting van den 2den dezer, nopens den staat der provincie Noord-Braband. Vervolg.

Vervolg van den Staat van het armwezen en de instellingen van weldadigheid, banken van leening, spaarbanken, enz.

De uitgaven beliepen de som van *f* 2,427.86, en de middelen, waardoor in dezelve is voorzien, daaronder begrepen de bijdrage van H. M. de Koningin ad *f* 200.00, en een subsidie uit de Provinciale fondsen ten beloope van *f* 500.00, in het geheel *f* 2,249.87, zoo dat op het einde van het jaar een nadeelig saldo van *f* 177.99 bestond.

Het onderlinge lijfrenten-fonds voor gehuwden en ongehuwden uit den min- en meervermogenden stand, te 's Hertogenbosch gevestigd, telde in het afgeloopene jaar 14 deelnemers.

Het getal der gepensionneerden beliep 7 en de aan hun uitbetaalde gelden de som van *f* 515.00.

De pensioenen der weduwen van dat fonds, ondergingen eene korting van 33^{33} percent voor de 1e afdeeling, van 50 percent in de 2e afdeeling, en van 45 percent in de 3e afdeeling.

Het getal der zieken- en begraafnisbussen was 19.

Het getal der deelnemers in die bussen was 1,114 op den 31 December 1844, en 183 personen hebben uit dezelve onderstand genoten.

De uitgaven bedroegen *f* 3,100.89 en de ontvangsten *f* $3,475.27^{5}$.

Het instituut voor doofstommen, te Helaar onder de Gemeente St. Michiels-Gestel gevestigd, beantwoord voortdurend aan deszelfs liefdadig doel.

Het getal kontribuërende leden bedroeg 829.

Op den 1 Januarij 1844 bevonden zich in hetzelve aanwezig 67 kweekelingen. Van deze zijn in den loop van het jaar ontslagen of overleden 9, terwijl 6 nieuwe in het gesticht zijn opgenomen; zoo dat er op den laatsten December van het jaar, 64 aanwezig gebleven zijn, en dus 3 minder dan bij den aanvang van hetzelve. Van die 64 zijn er 5 waarvoor het volle kostgeld wordt betaald, 9 voor welke het slechts gedeeltelijk betaald wordt, en 50 die geheel ten koste van het gesticht zijn.

De uitgaven beliepen *f* $13,175.62^{5}$ en de ontvangsten *f* 13,188.22 als:

ƒ 1,000.00 uit de Provinciale fondsen;
- 4,145.00, aan inschrijvingen;
- 1,295.00, aan kostgelden;
- 6,748.22, aan verschillende ontvangsten, meerendeels liefdegiften.

Er bestaat dus een voordeelig saldo van *ƒ* 12.59^{5}.

Van de werking der in de kerkelijke Gemeente St. Willebrord opgerigte maatschappij, waarvan wij in ons verslag des laatstvorigen jaars gewag maakten, hebben wij geen berigt ontvangen.

De ingekomene berigten hebben doen zien, dat de armoede, die in enkele plaatsen, zoo als Tilburg, Helmond, Gemert, Geldrop, door eenige bedrijvigheid in de aldaar gevestigde fabrijken, in **1844** niet heeft toegenomen, elders vrij algemeen, en vooral ten platten Lande, aanzienlijk vermeerderd is, waardoor de armenkassen tot verhoogde uitgaven, en de Plaatselijke kassen tot het verleenen van buitengewone subsidiën zijn moeten overgaan.

Onderscheidene borzaken hebben tot de vermeerdering der armoede toegebragt, en wel hoofdzakelijk de minder gunstige uitval van den oogst, vooral der graansoorten, de natte weêrsgesteldheid, die overstrooming der wei- en hooilanden te weeg bragt en de landlieden noodzaakte hun vee op stal te houden, — de vroeg ingevallen vorst, waardoor, behalve andere daaruit voortvloeijende nadeelen, de werkzaamheden of de handenarbeid vroeger moesten gestaakt worden, enz.

Deze ongunstige staat van zaken nam toe, toen in Februarij dezes jaars de koude andermaal inviel en tot het laatst van Maart aanhield, zonder in April en Mei door meerder gunstige weêrsgesteldheid opgevolgd te worden. De wintervoorraad was intusschen opgeraakt en de nieuwe aanvoer belemmerd, hetwelk vooral het brood en de aardappelen, het eenige voedsel voor de geringere standen, en de brandstoffen in prijs deed stijgen.

Aangenaam is het voor ons hierbij te mogen vermelden, dat de liefdadigheid der ingezetenen krachtdadig heeft bijgedragen, om de pogingen der armenverzorgers, tot verzachting van het lot der behoeftigen, te ondersteunen, en dat de plaatselijke Besturen in het algemeen, velen zelfs met voorkoming eener opwekking van onze zijde daartoe gedaan, zich beijverd hebben, om door het aanwenden van buitengewone middelen van voorziening, den hoog geklommen nood te verzachten.

Wij mogen als eene treffende bijzonderheid voor U. E. G. A. niet onopgemerkt laten, dat ondanks de langdurige koude van den afgeloopen winter, die over het geheele Gewest eenen staat van nijpende ellende te weeg bragt, de behoeftige volksklasse zich steeds binnen de palen van orde en rust heeft gehouden. Intusschen wordt het pauperisme, bij toenemende bevolking en gemis aan duurzaam werk voor alle handen, een dreigend kwaad, hetwelk door preventive middelen alleen zal kunnen worden bestreden. Bij voorkomende gelegenheden, is de aandacht der plaatselijke Besturen daarop gevestigd geworden, en wij zullen trachten voorzieningen te doen nemen, om naar gelang van plaatselijke omstandigheden daarin te kunnen slagen.

Het hierbij overgelegd wordende algemeen overzigt, omtrent de vereevening der comptabiliteit van de algemeene armen-administratien, en een gelijk overzigt van de gearresteerde begrootingen van ontvangsten en uitgaven dier administratien, over het nu loopende dienstjaar, zullen U. E. G. A. doen zien, dat deze belangrijke aangelegenheid, bij voortduring goed behartigd wordt.

In de Gemeenten Hoogemierde, Lagemierde en Hulsel bestonden drie afzonderlijke armen-administratien, welke in het voorledene jaar zijn vereenigd geworden.

Daarentegen heeft plaats gehad de afscheiding der gecombineerde armen-fondsen van de Gemeenten Udenhout en het Dorp Berkel, welk Dorp met Enschot en Heukelom eene burgerlijke Gemeente uitmaakt.

Door de Belgische Regering is aangedrongen geworden op eene afscheiding van de, sedert eeuwen bestaande, gecombineerde armen-administratie van de Gemeenten Baarle-Nassau (Noord-Braband) en Baarle-Hertog (Belgie), en deze zaak heeft een onderwerp van onderzoek en van briefwisseling met het Departement van Binnenlandsche Zaken uitgemaakt, zonder tot hiertoe tot eene uitkomst te geleiden.

Dat onderzoek heeft ons de overtuiging gegeven, dat de beoogde afscheiding aan vele en groote zwarigheden onderhevig is, en wij hebben ons uit dien hoofde genoopt gevonden daar tegen te adviseren, en voorgesteld om die zaak te laten rusten, tot dat zich de gelegenheid zal opdoen, om eene noodzakelijke verandering in de grenzen van deze Provincie met die van Antwerpen op dit punt te verkrijgen.

Behalve die combinatie, bestaat er nog eene andere, zijnde de armen-fondsen van het gehucht Castelre (Gemeente Baarle-Nassau) met die van de Belgische Gemeente Minderhout, mede van onheugelijke tijden onder ééne administratie vereenigd. Wanneer nu de afscheiding van de eerstgemelde combinatie zoude moeten plaats hebben, dan zal eene gelijke scheiding ten aanzien der laatstbedoelde daarmede gepaard behooren te gaan.

(*Het vervolg en slot hierna.*)

Ter **AMSTERDAMSCHE BEURS** van ll. Zaturdag waren genoteerd: Ned. $2\frac{1}{2}$ pCt. 64; 5 pCt. 78; 4 pCt. $100\frac{13}{16}$; Amort. Syndik. $4\frac{1}{2}$ pCt. $100\frac{1}{8}$; Holl. Spoorw. 130; Belgie $2\frac{1}{2}$ pCt. $57\frac{1}{8}$; Rusland 5 pCt. 109; Certif. van Assign. 6 pCt. $76\frac{7}{8}$; Certif. 1831 en 1833 5 pCt. [illegible]; 4 pCt. bij *Stiegl.* $92\frac{13}{16}$; Spanje Ardoins 24; Onbep. St. $22\frac{3}{4}$; Coupons $24\frac{1}{4}$; Nieuwe 3 pCt. $39\frac{1}{4}$.

Advertentiën.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.